

Trojka je stále tradičním centrem literárního dění

01.06.2023

Historie Prahy 3 je propojená s proslulými autory, jako byli Jaroslav Seifert, Vítězslav Nezval nebo Jaroslav Hašek. Bohatý literární život je tu přítomen i teď.



Nejvýznamnější lokální událostí zaměřenou na literaturu je festival malých nakladatelů Knižižkov, který třetím rokem pořádá kulturní centrum Vozovna. „Většina z nich to dělá jako koníček, doslova na kolena, jinak mají jiné zaměstnání,“ vysvětluje vedoucí Vozovny Adriana Bielková. Letošního ročníku se zúčastnilo například i brněnské Druhé město, které má v edičním plánu titul Krvavý Žižkov. Kolektiv autorů v něm zpracuje formou povídek staré žižkovské soudničky, knížka by měla vyjít do konce roku. Literární tradici pomáhá na Trojce žít několik současných autorů. Patrik Banga, který je čerstvým držitelem ceny Magnesia Litera, popisuje ve své prvotině Skutečná cesta ven drsný Žižkov devadesátých let. Stejně období zachycuje v knize Chyťte! Oldřich Pařízek, který tehdy začínal svou sportovní kariéru jako brankář FK Viktoria Žižkov. Kamil Hodáček se věnuje próze, ale i poezii, v níž čerpá z místní atmosféry. „Jsem spjatý s údery zvonů svatého Prokopa, hlukem tramvajové trati na Lipanské a Táborské,“ přiznává ochotně.

Držitelka ceny Jiřího Ortena Zuzana Kultánová našla pro svůj román Augustin Zimmermann inspiraci na Olšanských hřbitvech. Zdejší realie zmiňuje ve fiktivním deníkovém záznamu Želmanství taky Michaela Kalivodová. Přímo na Žižkově žije básnířka Alžběta Luňáčková. Laickou a odbornou veřejnost zaujala debutem Pravý úhel, za který získala uznání v několika literárních soutěžích. Praha 3 zásadně ovlivňuje taky tvorbu spisovatele Viktora Žižkova, jak naznačuje už jeho pseudonym. „Občas si trochu pohrávám s žižkovskými tradicemi a mýty, jejichž středobodem jsou odjakživa hospody, kterými prý protékají nekonečné proudy piva za doprovodu nekonečného proudu historek, anekdot a bonmotů,“ říká. Zdejší prostředí dobře zná i spisovatel Jan Khol, který na Trojce trávil léta dospívání.

Další výraznou osobností místní literární scény je Ivana Myšková. Její novela Níčení byla v roce 2013 nominovaná na cenu Česká kniha, povídková sbírka Bílá zvířata jsou velmi často hluchá se pak o pět let později ucházela o Magnesii Literu. „V jedné povídce hraje důležitou roli náš byt i vnitroblok v Biskupcově ulici,“ říká Myšková, která ve Vozovně vyučuje tvůrčí psaní a pořádá další tematické akce. Píše i její manžel Vratislav Kadlec, který získal dvakrát ocenění Zlatá stuha za nejlepší dětskou knihu v kategorii překladů a v roce 2020 Magnesii Literu za svůj debut Hranice lesa. „Část povídky Připečený se odehrává v parnu v autobusu číslo 207, který jede Koněvkou,“ říká spisovatel. Na Magnesii Literu loni nominovaná Simona Bohatá vydala v roce 2019 novelu Všichni sou trapný, v níž vrací čtenáře na Žižkov před třiceti lety. Odkazy na místní svéráznou čtvrť obsahují i díla Emila Hakla nebo publicisty a bubeníka The Plastic People of the Universe Jana Brabce. „Několik mých básní je skoro místopisných,“ upozorňuje legendární člen undergroundu.

Na Trojce působí i nakladatelé. K nejstarším v republice se řadí Olympia, která existuje už téměř sedmdesát let. Čtenáři znají nejenom její publikace ze sportovního prostředí a turistické průvodce, ale i například historickou prózu nebo detektivky. Argo, které sídlí v Milíčově ulici, se zaměřuje na beletrii a naučné tituly (rozhovor s jeho zakladatelem Milanem Gelnarem najdete na straně 23). V roce 2010 se přistěhoval do Seifertovy ulice z Loretánského náměstí Literární salon. V hledáčku má především začínající básníky, publikuje ale i texty zahraničních spisovatelů, kteří žijí v České republice. Na komiks se orientuje zase Centrala v Biskupcově ulici. Dlouhou tradici tu má nakladatelství Svojtka. „Naše rodina žije na Praze 3 několik desetiletí. Logicky se pak nabízelo najít tu v dostupné vzdálenosti taky prostory pro nakladatelství, v nichž už sídlíme přes 20 let,“ vysvětluje Mirka Svojtková.

Pokud si chcete knížky pořídit, vybrat si můžete u několika osobitých knihkupců. Prodejnu spojenou s literární kavárnou má ve Štítného ulici vydavatelství Volvox Globator. Její vznik popisuje majitel Vít Houška: „Do Žižkova jsem se zamiloval už jako chlapec předškolního věku. Takže když jsme asi před 20 lety vybírali nový prostor pro knihkupectví a někdo přišel s tím, že je něco volného ve Štítného ulici, volba byla jasná. Přední část zaplnily knihy a vzadu se zabydlela malá kavárna. Na galerii nad knihkupeckou částí se konají komornější hudební akce, většinou se hraje jazz a folk. Na zdech kavárny nebo teď už spíš pivnice visí stále nové obrazy, obrázky, grafiky a fotografie. Každý měsíc pořádáme novou výstavu.“ K centřům místní literární kultury patří taky obchod Knižní díra v Krásově ulici nebo čítárna, knihovna a kavárna Unijazz. Jednou týdně pořádá tematické večery a najdete ji v Husitské ulici.